

MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH, YOUTH AND SPORTS
„*LUCIAN BLAGA*” UNIVERSITY OF SIBIU
THE FACULTY OF LETTERS AND ARTS

**ASPECTS OF THE WATER METAPHOR IN THE EMINESCIAN
AND POSTEMINESCIAN POETIC CREATION**

ABSTRACT

Scientific coordinator:

Prof. univ. Dr. D.H.C. VICTOR V. GRECU

PhD candidate:

ANA MUNTEANU

SIBIU

2011

Contents

1. „AT THE ORIGIN, AT THE SOURCE”
2. IN THE UNIVERSE OF POETRY
3. THE VOCIES OF WATER
 - 3.1. The primordial water
 - 3.2. „The waters of death”
 - 3.3. Other waters: flowing water vs stagnated water
4. THE EMINESCIAN WATER
 - 4.1. The beginning. The original matrix. Perpetual genesis
 - 4.2. The maternal water. The feminin water
 - 4.3. The living water. The bitter water
 - 4.4. „The dream of the deep waters”. The tomb from the water. The dream of the ice
 - 4.5. Life. Fate. Eternity
 - 4.6. To mirror. To remember
 - 4.7. The violent water. The destructive matter
 - 4.8. The voice of water
 - 4.9. Poetic signs closely related to the aquatic element
 - 4.10. Expressive values
 - 4.10.1. Epithet
 - 4.10.2. Personification
 - 4.10.3. Comparison
 - 4.10.4. Metaphor
5. THE WATER OF EMINESCU’S EPIGONES
6. WATER IN THE ROMANIAN POETRY AT THE END OF THE XIXTH CENTURY AND THE BEGINNING OF THE XXTH CENTURY
 - 6.1. Sun and water
 - 6.2. „I was a prophet, a source of living water”
 - 6.3. The symbolists
 - 6.4. „The crying matter”
7. „THE MYSTERY WITH SILVER SPURS”
8. CONCLUSIONS
- BIBLIOGRAPHY
- ANNEXES

ASPECTS OF THE WATER METAPHOR IN THE EMINESCIAN AND POSTEMINESCIAN POETIC CREATION

Our work is an attempt to interpret the overall complex world, rich in meanings, founded by Eminescu's poetry and enhanced by Coșbuc's, Goga's, Minulescu's and Bacovia's lyrics, reaching an impressive depth with Blaga's poetry. The path followed in this work was the analysis of the poetic universe and language, involving in this analysis the acquisitions of literary criticism and history, stylistics and poetics, metaphorology and hermeneutics, phenomenology and ontology. The multitude of the horizons of interpretation, provided by so many different types of reading, the various investigated lyrical works, has maintained our approach in a heterogeneous space. But the "obsessive"¹ presence of the poetic images built around the *water* core enriches the texture of this space, the aquatic images being indispensable in the creation of the poetic meanings, forming an important part of the "stylistic matrix" of the Romanian creators.

From the perspective of the poetics of elements, in Romanian literature, Eminescu's poetry has been addressed, both in the last century, by Elena Tacciu in *Eminescu. The poetry of elements*, and in this century, in 2007, by a group of leading researchers from Iași, coordinated by Dumitru Irimia, in *Dictionary of the Eminescian poetic language. Signs and poetic meanings. Vol II: Primordial elements*. Other poets' works has seen similar approaches, be it smaller articles and studies: Ioan Holban, *Water and fire*, in *Athenaeum*, year XVIII, no. 3 (147), September 1981, V. Fanache, *The mystery of the great waters*, in *Essays on poetry ages* in 1990, Romul Munteanu, *A Bachelardian interpretation of George Bacovia's poetry* in *Permanencies of Romanian poetry* in 1996, or complex works, such as: Ion Caraion, *The continuous end* in 1979.

What is new in our exegesis is the establishment of a system of relations of the meanings of the *water* metaphor, which got us closer to the poetic text and allowed us to step into its depth. We looked for and interpreted the way the semantic and stylistic

¹ V. Charles Mauron, *De la metaforele obsedante la mitul personal (From the obsessive metaphors to the personal myth)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001, p. 194 – „This last word [obsessive] is taken in this case with a meaning that there is neither purely statistical, nor pathological: as soon as an ideo-affective element has the quality of intrusion and of pure unsettling obsession, we suspect the intervention of the unconscious factors”.

levels were created and their relationship in the founding development of the poetic language.

Our paper, “a wooden bridge” that “shore to shore forever wants to link” (*Bridge over Mureș*, Lucian Blaga), lend an ear to what the *water* sang “about everyone and everything” passing along and across the poetic road. We hope that our contribution will shape better the fundamental unit of the poetic spirit and, more specifically, will catch its reverie in its joints, as well as the way of structuring a vision in its forms.

From Eminescu to Blaga, the poets from the Romanian literature were fascinated by the aquatic world, their material imagination being, totally or partially, subjugated by the dream of the aquatic universe. Their works include both simple references to water and original aquatic images. Most times, from the metaphor of spring, *water* being seen as the fluid expression of the beginning and creation, to the sea metaphor, cosmic symbol of motherhood, the poets crossed the revealing space, building true “metaphorical worlds”. Illustrated by the nuclear metaphors generating worlds, this creation of universes is the substance of poetry in its essence, in the experience of language completeness².

I studied, in the lyrics of the Romanian poets, from Eminescu to Blaga, the *water* metaphor, not just the figure of speech but as Gaston Bachelard, G. Călinescu and Lucian Blaga (to name just a few of the most important theorists) understood it: a principle of poetic creation. *Water* – a metaphor for the beginning, creation, life and death, love and femininity, purification and dissolution, knowledge and mystery, power of transcending the limits, sign of inner transformations whose mechanism works relentlessly, cyclic – is part of the “unconscious complex” called “stylistic matrix”, putting its mark on the poetic creation of many Romanian artists (we refer to the period studied in this paper), in particular on the major creators of poetry. *Water* is one of the fundamental materials of poetic imagination, present in Eminescu’s, Coșbuc’s, Goga’s, Minulescu’s, Bacovia’s and Blaga’s imaginary, giving rise, each time, to an explosion of images, transforming the language into poetic language.

² Doina Constantinescu, *Limba și poezie în orizonturile coșeriene (Language and poetry in Coșerien horizons)*, in *Cercetări de limbă și literatură (Research in language and literature)*, tom XXXI, Oradea, Editura Imprimeriei de vest, 2000, p. 15-23.

Blaga's verse "At the origin, at the source", the title of the argument of our work, sends to the primary role that Eminescu's poetry had while building the Romanian poetic space: "all Eminescu's descendants are Eminescian and no one escapes the echoes of a great poem which preceded them", G. Călinescu wrote in the last century. Thus, in the chapter *The Eminescian water*, we analysed the stylistic hypostasis of the *water* metaphor starting with the (anthumes and posthumous) poems of the first Romanian modern poet. Shaping the poetic form in an original manner, Eminescu's poetry fascinates due to its "charming spell" and "semantic depth"³. Transparency, featuring the *water* element, is, as Ileana Oancea says, "the manifestation of the depth of the poetic *cogito*" and the greatness of the poet's art lies in his success to "make the clear form signify many things, in other words, to make it not to 'freeze' its meaning in monovalent structures"⁴.

Eminescu is the first Romanian poet to express the essences of the subconscious of his artistic universe through the complex approach of his symbolic style. *Water*, depicted diversely, is just one of the elements of Eminescu's works, but an important piece of his poetic space, the expression of a state of consciousness that we notice due to the emotional poetic language used. At the same time, the poetic images and symbols which spring from this element exceed the size of a "poetics of water, heading towards the magnitude of poetic ontology, involving all the coordinates that define it"⁵. In fact, through the poetic language with an ontological function, *water*, a primary element passes from the condition of archetype to the one of myth and / or symbols and metaphors.

The cosmic rocking of *water* made to spring, into the Romanian poetry, a sensitive universe shaped by the symbolic thinking of a great artist's consciousness, conscious and subconscious. Permitting the entry into his world on multiple paths, Eminescu's poetry fed (and still feeds) the imaginary of the Romanian poets with his sap, providing them with basic substances. Thus, the posteminescian imaginary is also founded on *water*, basic concept, with a very wide range, reflecting the Being. Of the

³ Ileana Oancea, *Poezie și semioză (Poetry and semiosis)*, Timișoara, Editura Marineasa, 1999, p. 149.

⁴ *Ibidem*, p. 150.

⁵ Lucia Cifor, *Apă (Water)*, în Dumitru Irimia (coordinator), *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Semne și sensuri poetice. Vol II: Elemente primordiale (Dictionary of Eminescu's poetic language. Poetic meanings and signs. Vol II: Primordial elements.)*, Iași, Editura Universității "Al. I. Cuza", 2007, p. 29.

“big images”⁶ we have studied the ones fed by *water* as an a priori category of perception and imagination, understanding, however, that this element is only part of the whole that is Nature, and its manifestations: *stream, spring, river, lake, sea, ocean* etc. are the “*Nature’s language*”, “signs from the *World’s Book*”, deciphered and then ciphered in the “*Poet’s Book*”⁷.

In the studied poetic world we tried to find the obsession, not the idea. Jean-Pierre Richard considered the “idea less important than the obsession and the theory [...] second in relation to the dream [because] a poet’s truth is rather in his poems than in his speeches on poetry”⁸. What is continually troubling the creator, the stable element, recognizable in his reverie will be sought and caught.

We read M. Eminescu, Al. Vlahuță, G. Coșbuc, O. Goga, I. Minulescu, G. Bacovia and L. Blaga in terms of depth, following the meanings of the material imagination structured around the images of *water* in their poems, although we are aware of the difference in the aesthetic value of these poets’ works. Moreover, we can not ignore the nuances of communication or the development of the meanings acquired by the *water* metaphor in a historical, cultural and spiritual context. If Eminescu’s poetry is marked by the philosophical ideas of Kant, Hegel, Schopenhauer, the spiritual evolution of Blaga or Bacovia had other philosophical and / or aesthetic bench-marks: the German expressionism, the existentialism, the French symbolism, the European avant-garde. The projection or reflection of these philosophical or aesthetic beliefs in poems also converted the meanings of metaphor. Then, the authors’ stylistic identity is generated by the assumed poetics.

We set out to discover a certain root of the ontology of the poetic images, we saw a part of the common cultural imagination of the Romanian poets studied in this work and what is beyond this imagination, a part of the space of post-Eminescu’s Romanian poetry with its element, *water*. The spring gushing from Eminescu’s work stops in Blaga’s sea, which is eternally searching for the sources. The search for a basic principle and the orientation towards the essential link *water* to the lyrics of the

⁶ Eugen Todoran, *Eminescu sau geneza gândirii poetice (Eminescu and the genesis of poetic thinking)*, in *Secțiuni literare (Literary sections)*, Timișoara, Editura Facla, 1973, p. 16-17.

⁷ Dumitru Irimia (coordinator), *op. cit.*, p. 6 – 7.

⁸ Jean-Pierre Richard, *Poezie și profunzime (Poetry and depth)*, București, Editura Univers, 1974, p. 27.

two poets, who are so different from so many points of view. The cult of water, if we are permitted to push our hypothesis so far, suggests nostalgia for archetypes, the well with living water from which at least M. Eminescu and L. Blaga drank to rejuvenate their expression, style, breaking patterns.

But finding the poetic signs which appear obsessively tell us, the readers, about the impulses coming from the depth, means finding the intimate universe, specific to each author. The Spitzerian stylistic-hermeneutic perspective seems up-to-date: “The motif and the word go parallel: from the words a poet favourites one can deduce his motifs and vice versa”⁹.

Since the lexemes used constantly by an author can reveal that writer’s autonomous verbal universe, we resorted to statistical methods, although we understood its limits and tried not to abuse. We found that the terms involved in shaping the meanings of the *water* metaphor in the poetic space from M. Eminescu to L. Blaga belong to different morphological classes: nouns – *water, sea, wave, stream, lake, river, tear, rain, well, drop* –, verbs – *to rain, to cry, to flow, to run out, to drip* –, adjectives – *wet, soaking* – being used both with their proper meaning and with their figurative one. Often, as revealed from the analysis of the poetic texts, the linguistic signs, previously listed, were transformed into poetic signs. We did, however, refer to the Annexes with the poetic signs subsumed to the *water* element only when it was necessary to strengthen the hypothesis formulated on the basis of the poetic texts. In other words, we followed P. Guiraud’s line who, aware of the limits of the statistical method, stated its utility in research, the poem being “a language and an art”¹⁰.

We re-read the poems written by Eminescu’s epigones and those who were influenced more or less profound by Eminescu’s works to complete the image of the area from Eminescu to Blaga, to track the echoes of the aquatic images, the acquisition, the development or the loss of the symbolism / symbol of *water*. Beyond all differences of poetic and aesthetic formula and cultural formation the post-war great poets have a common tradition from which Eminescu can not be missing, “the

⁹ Apud Simion Mioc, *Însemne mitice și mesianism în poezia lui Goga (Mythical symbols and messianism in Goga’s poetry)* in *Structuri literare (Literary structures)*, Timișoara, Editura Facla, 1981, p. 26.

¹⁰ P. Guiraud, *Problèmes et méthodes de la statistique linguistique*, Paris, Presses Universitaires de France, 1960 apud Felicia Giurgiu, *Motive și structuri poetice (Motifs and poetic structures)*, Timișoara, Editura Facla, 1980, p. 78.

great tree from which we all come”, as Lucian Blaga wrote. In Eminescu’s poetry and then in G. Coşbuc’s, O. Goga’s, I. Minulescu’s, G. Bacovia’s and L. Blaga’s, the poetic signs of the *water* semantic field, grouped around some eternal cores: the primordial water, the dead water, the flowing water, the stagnant water, form networks of distinguishing individual images. *Water*, caught in those material and spiritual situations that give unity and originality to artistic expression, draws at least one main coordinate of the poetic imagination of the period studied in this paper.

And, because, as I. M. Lotman stated, “no external description of procedures can not be achieved as long as there was not a description of the background and there was not a correlation between them”¹¹, only after we have painted the background, we will focus on the different poetic notes, given by the special technique, the used art processes, the figures of speech, closely following the poetic expression. Originally Romantic, the *water* metaphor was taken by the little classicism, the symbolism, the expressionism, the modernism, in a structure of new meaning, with a poetic language refreshed every time. Researching these issues, too, very important for understanding the poetic sphere, we conducted a full investigation of the *water* metaphor in Eminescu’s and post-Eminescu’s poetic works.

Revaluing some aspects of the aquatic metaphor, valued by M. Eminescu in and through his creation, have renewed and continue to renew the poetic world, opening new perspectives of meaning, no matter if they wear the specific artistic vision of G. Coşbuc, O. Goga, G. Bacovia or L. Blaga, or if they are identifiable in symbolism. The material imagination of *water* forms unusual figures of speech, reflecting the world in an artistic way through sounds, words, colours that capture attention and reveals the expressiveness and the dynamics of the imagination of the poets studied in this paper. Eminescu is the master of the use of the intermediary aquatic tropes, such as the personifying epithet, metaphor or comparison, the symbolic metaphor, the synesthetic metaphor and comparison; G. Coşbuc is the master of personification, including the personifying epithets and comparisons; of the figures of speech directly related to the aquatic world and more often used by Goga we mention the epithet, the personification and the metaphor; the symbolist aquatic element, embodied in *sea*, hot

¹¹ I. M. Lotman, *Lecții de poezie structurală (Lessons of structural poetics)*, București, 1970, p. 228.

or cold *water*, welcoming, fresh or repulsive, *storms*, high *waves*, “rebellious waves” (*Off the past*, Constantin Cantilli), heavy *rain*, *fountains* and *weeping*, is accompanied by ornamental epithets, quickly becoming clichés, and by rare epithets, contrastive epithets, pleonastic epithets; from the types of the *water* metaphors, mainly found in the pages of the symbolist poetry, one can notice the verbal and nominal ones, of which the genitive metaphors and especially the metaphors expressed by a prepositional noun attribute; although the Bacovian style is poor, the use chorus and the repetition of a verse, usually the final one, gives his poetry circularity and individuality, reflecting the continuous “dream” of water, ungrateful primary element and obsessive creation of material imagination; with L. Blaga, reviewing the stylistic level comes back, but on a higher level as a spiral, to the richness of the aquatic intermediary tropes, while the aquatic metaphor, any of any classification, dominates his poems.

The main chapters of our work have a similar structure, moulding on the complex plan mentioned above. Briefly, here are the stages: outlining the semantic fields developed on the aquatic terms, identifying the meanings generated by the fluid poetic signs, interpreting through a stylistic-poetic analysis of some lines, stanzas, poems, understanding metaphor as a principle and not as a figure of speech. In the last part of each chapter we studied the special technique of each poet, their figures of speech, closely following the poetic construction, the expressiveness of the aquatic images.

The hypothesis was substantiated and supported by the chosen poetic texts and also by the statistical analysis created interpreted, establishing undeniable relationship between the signifier and the signified. Thanks to so many images having the *water* element as core, to the quantity and quality of poetic signs of its semantic field, the complexity and variety of their meanings, the poetic universe of the Romanian studied poets is based on the wave of the shining tears of the matter which cries eternally its mystery. Under the sometimes contradictory forms, important for individualizing and being unique, we found a point from where one can notice the harmony of a consistent and precise image. We caught the unit, namely, a unity of diversity of the ways of expression: the *water* metaphor.

In all its manifestations, as running water: *spring, creek, river*, or stagnated water: *pond, lake, sea*, as “wild”¹² water: *rain, wave*, or “civil”¹³ water: *fountain*, as big water: *ocean, sea* or barely discernible water: *drop*, as liquid: *tears* or solid: *snow, ice, water* is an important metaphor, helping us to better understand the relationship established between the poetic self and his world, between human being and Nature.

We did not want to exaggerate or simplify the complex processes that are established between the poetic imaginary, the process of the lyrical discourse and the surrounding reality. We started from Eminescu’s poetry and stopped at Blaga’s, relying on Simon Mioc’s idea, according to which “at a great poet metaphors and symbols open towards a polysemic mythical infrastructure”¹⁴.

Built as unlimited, Eminescu’s poetic universe, where the presence of *water* shows a desire to restore the vast originating unit, meets, in the universal harmony, with Blaga’s poetic world, created as a repeatable openness to absolute, always flowing from the source into the vast waters from the Sleep’s kingdom.

¹² George Călinescu, *Universul poeziei (The universe of poetry)*, București, Editura Minerva, 1971, p. 105.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Simion Mioc, *Structuri literare (Literary structures)*, ed. cit., p. 19.

Bibliography

I. Fiction

1. Alecsandri, V., *Poezii*, București, Editura Albatros, 1973.
2. Alexandrescu, Gr., *Versuri și proză*, București, Editura Tineretului, 1967.
3. Anghel, Dimitrie, *Poezii*, București, Editura pentru Literatură, 1968.
4. Arghezi, Tudor, *Testament. Psalmi*, București, Editura Minerva, 1994.
5. Bacovia, George, *Versuri și proză*, București, Editura Albatros, 1985.
6. Blaga, Lucian, *Opere*, vol. 1, 2, *Poezii*, București, Editura Minerva, 1974.
7. Bolliac, C., *Scrieri: vol. 1: Meditații; Poezii*, București, Editura Minerva, 1983.
8. Bolintineanu, D., *Opere alese: vol. 1, Poezii*, București, Editura pentru Literatură, 1961.
9. Budai-Deleanu, I., *Țiganiada*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1953.
10. Coșbuc, G., *Poezii, vol. I, II*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
11. Davidescu, N., *Poezii. Teatru. Proză*, București, Editura Minerva, 1977.
12. Demetrescu, Traian, *Scrieri alese*, București, Editura pentru Literatură, 1968.
13. Eminescu, M., *Opere, vol. I, Poezii tipărite în timpul vieții*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1939.
14. *Idem, Opere*, vol. II, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1943.
15. *Idem, Opere*, vol. III, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1944.
16. *Idem, Opere*, vol. IV, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1952.
17. *Idem, Opere alese*, vol. I, II, București, Editura pentru Literatură, 1964.
18. Farago, Elena, *Poezii*, București, Editura pentru Literatură și Artă, 1957.
19. Goga, Octavian *Opere I, II*, București, Editura pentru Literatură, 1967.
20. Heliade Rădulescu, I., *Opere: vol. 1: Versuri*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.
21. Hesiod - Orfeu, *Poeme*, București, Editura Minerva, 1987.

22. Minulescu, Ion, *Opere. Poezii*, Galați, Editura Porto-Franco, 1995.
23. Petică, Ștefan, *Opere*, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1938.
24. Săvescu, Iuliu Cezar, *Scrieri*, București, Editura Minerva, 1984.
25. Sihleanu, Al., *Armonii intime*, București, Editura Librăria „Universala” Alcalay & co, 1871.
26. Stamatiad, T. Alexandru, *Mărgăritare negre*, ediția a III-a definitivă, București, Editura Cartea Românească, 1934.
27. *Idem*, *Peisagii sentimentale: poeme*, București, Editura „Adevărul” s.a., 1935.
28. Teodorescu, G. Dem., *Poezii populare române*, București, Editura Minerva, 1982.
29. Vlahuță, A., *Poezii*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956.
30. *** *Antologia poeziei simboliste românești*, Ediție și prefață de Lidia Bote, București, Editura pentru Literatură, 1968.
31. *** *Poezia simbolistă românească: antologie*, Cuvânt înainte și ediție îngrijită de Marin Beșteliu, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2004.
32. *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1988.
33. *** *Folclor din Transilvania. Texte alese din colecții inedite*, vol. IV, București, Editura pentru Literatură, 1969.
34. *** *Imnuri vedice*, tălmăcite în versuri de Ion Larian Postolache, București, Editura Pentru Literatură Universală, 1969.
35. http://www.ishwar.com/hinduism/holy_rig_veda/ *Imnuri vedice – Rig Veda* traduse în limba engleză de Ralph T.H. Griffith în 1896.
36. http://ancienthistory.about.com/library/bl/bl_text_hesiod_theogony.htm - *Teogonia* tradusa în limba engleza de Evelyn-White în 1022 versuri.
37. <http://www.christian-thinktank.com/gilgy05.html> - fragmente din *Enuma Elish* din *Ancient Near Eastern Texts, Relating to the Old Testament, with supplement*, James B. Pritchard. PrincetonUP, 1969 (3rd ed) și *Creation Accounts in the Ancient New East and in the Bible*, Richard J. Clifford, Catholic Biblical Quarterly Monograph Series, 1994.

II Theoretic and critic bibliography

1. Andriescu, Al., *Stil și limbaj*, Iași, Editura Junimea, 1977.
2. Anghelescu, Mircea, *Scriitori și curente*, București, Editura Eminescu, 1982.
3. Arghezi, T., *Mihai Eminescu*, 1943, în *Scrieri*, 27, București, Editura Minerva, 1975.
4. Bachelard, G., *Apa și visele*, București, Editura Univers, 1997.
5. *Idem*, *Psihanaliza focului*, București, Editura Univers, 1989.
6. *Idem*, *Poetica reveriei*, Pitești, Editura Paralele 45, 2005.
7. *Idem*, *Pământul și reveriile voinței*, București, Editura Univers, 1998.
8. Baltrušaitis, Jurgis, *Oglinda*, București, Editura Meridiane, 1981.
9. Bârlea, O., *Meșterul Manole*, în vol. *Idei și atitudini. Meșterul Manole*, București, Editura Eminescu, 1980.
10. Blaga, Lucian, *Răspuns la discursul de recepție în Academia Română al lui Nichifor Crainic*, în *Gândirea*, nr. 6, 1941.
11. *Idem*, *Elanul insulei*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1977.
12. *Idem*, *Trilogia culturii*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969.
13. *Idem*, *Geneza metaforei și sensul culturii*, București, Editura Humanitas, 1994.
14. Bodiș, Andrei, *George Coșbuc (monografie)*, Brașov, Editura Aula, 2002.
15. Boia, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, București, Editura Humanitas, 2000.
16. Bojin, Al., *Procedee stilistice în poezia lui George Coșbuc*, în *Limbă și literatură*, XI, 1966.
17. *Idem*, *Studii de stil și limbă literară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968.
18. Boldea, Iulian, *Poezia clasică și romantică – De la Dosoftei la Octavian Goga*, Brașov, Editura AULA, 2002.
19. Borcilă, Mircea, *Despre lexicul poeziei lui Lucian Blaga*, în *Studii de limbă literară și filologie*, vol. II, București, Editura Academiei RSR, 1972.
20. Bote, Lidia, *Simbolismul românesc*, București, Editura pentru Literatură, 1966.

21. *Idem*, *Prefață la Antologia poeziei simboliste românești*, București, Editura pentru Literatură, 1968.
22. Braga, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2007.
23. Bulgăr, Gheorghe, *Despre sensurile lui **adânc** în poezia lui Eminescu*, în *Limba română*, VII (1958), 6, p. 51-58.
24. *Idem*, *Despre limba poetică a lui Octavian Goga*, în *Studii de stilistică și limbă literară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1971.
25. *Idem*, *Momentul Eminescu în evoluția limbii române literare*, București, Editura Minerva, 1971.
26. Burgos, Jean, *Pentru o poetică a imaginarului*, București, Editura Univers, 1988.
27. Caracostea, Dumitru, *Arta cuvântului la Eminescu*, Iași, Editura Junimea, 1980.
28. Caraion, Ion, *Sfârșitul continuu*, București, Editura Cartea Românească, 1979.
29. Caraman, Petru, *Pământ și apă. Contribuție etnologică la studiul simboliceii eminesciene*, București, Editura Elion, 2000.
30. Cazimir, Ștefan, *Stelele cardinale. Eseu despre Eminescu*, București, Editura Eminescu, 1975.
31. Călinescu, G., *Universul poeziei*, București, Editura Minerva, 1971.
32. *Idem*, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Editura Minerva, 1982.
33. *Idem*, *Opera lui Mihai Eminescu*, București, Editura Minerva, 1985.
34. Cărtărescu, Mircea, *Visul chimeric*, București, Editura Litera, 1992.
35. Chivu, Gh., *Metafora în opera scriitorilor romantici români*, în *Limba română*, XXIII, 3, 1973, p. 217-239.
36. Cifor, Lucia, *Mihai Eminescu prin câteva cuvinte cheie*, Iași, Editura FIDES, 2000.
37. Cioculescu, Șerban, Streinu, Vl., Vianu, T., *Istoria literaturii române moderne*, București, 1944.
38. Cioculescu, Șerban, *Aspecte literare contemporane. 1932-1947*, București, Editura Minerva, 1972.

39. Ciopraga, Constantin, *Literatura română între 1900 și 1918*, Iași, Editura Junimea, 1970.
40. *Idem*, *Introducere în opera lui Dimitrie Anghel*, București, Editura Minerva, 1983.
41. *Idem*, *Poezia lui Eminescu. Arhetipuri și metafore fundamentale*, Iași, Editura Junimea, 1990.
42. *Idem*, *Personalitatea literaturii române*, Iași, Editura Institutului European, 1997.
43. Constantinescu, Doina, *Limba și poezie în orizonturile coșeriene*, în *Cercetări de limbă și literatură*, tom XXXI, Oradea, Editura Imprimeriei de vest, 2000, p. 15 -23.
44. Constantinescu, Pompiliu, *Poeți români moderni*, București, Editura Minerva, 1974.
45. Cornea, Paul, (coordonator), *Structuri tematice și retorico-stilistice în romantismul românesc. 1830-1870*, București, Editura Academiei R.S.R., 1972.
46. Coteanu, Ion, *Stilistica funcțională a limbii române*, II, București, Editura Academiei R.S.R., 1985.
47. *Idem*, *Dintre sute de catarge sau poemul simetriilor simbolice*, în *Analize de texte poetice. Antologie*, București, Editura Academiei R.S.R., 1986.
48. Crăciun, Gheorghe (coordonator), *Istoria didactică a literaturii române*, Brașov / Oradea, Editura Magister, 1997.
49. Davidescu, N., *Aspecte și direcții literare*, București, Editura Minerva, 1975.
50. Dănciulescu, Sina, *Poetica minulesciană*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1986.
51. Del Conte, Rosa, *Eminescu sau despre absolut*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003.
52. Diaconescu, Paula, *Epitetul în poezia română modernă (I)*, în *Studii și cercetări lingvistice*, XXIII, 1972, nr. 2, p. 135-146,
53. *Idem*, *Epitetul în poezia română modernă (II)*, în *Studii și cercetări lingvistice*, XXIII, 1972, nr. 3, p. 247-270.

54. Dimitriu, Daniel, *Introducere în opera lui Ion Minulescu*, București, Editura Minerva, 1984.
55. Dolinescu, Margareta, *Parnasianismul*, București, Editura Univers, 1979.
56. Dorcescu, Eugen, *Metafora poetică*, București, Editura Cartea românească, 1975.
57. Drăgulescu, Radu, *Studii de stilistică și limbă literară*, Sibiu, Editura Alma Mater, 2002.
58. *Idem*, *Limbaj și poezie în opera lui George Coșbuc*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2004.
59. *Idem*, *George Coșbuc: mitopoetica*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2005.
60. Duda, Gabriela, *Metafora în poezia simbolistă*, București, Editura Eminescu, 2002.
61. Dufrenne, M., *Poeticul*, București, Editura Univers, 1971.
62. Dumitrescu, I., *Metafora mării în poezia lui Eminescu*, București, Editura Minerva, 1972.
63. Durand, G., *Aventurile imaginii. Imaginația simbolică. Imaginarul*, București, Editura Nemira, 1999.
64. *Idem*, *Structurile antropologice ale imaginarului*, București, Editura Univers, 2000.
65. Eliade, M., *Aspecte ale mitului*, București, Editura Univers, 1978.
66. *Idem*, *Tratat de istorie a religiilor*, București, Editura Humanitas, 1992.
67. *Idem*, *Imagini și simboluri*, București, Editura Humanitas, 1994.
68. Eminescu, M., *Fragmentarium*, (ediție Magdalena D. Vatamaniuc), București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
69. Emoto, Masaru, *The Hidden Messages in Water*, New York, Editura Beyond Words Publishing, 2004.
70. Fanache, V., *Taina marilor ape, în Eseuri despre vârstele poeziei*, București, Editura Cartea Românească, 1990.
71. *Idem*, *Bacovia. Ruptura de utopia romantică*, Cluj, Editura Dacia, 1994.
72. Foarță, Șerban, *Afinități selective*, București, Editura Cartea Românească, 1980.

73. Fontanier, Pierre, *Figurile limbajului*, București, Editura Univers, 1977.
74. Friedrich, Hugo, *Structura liricii moderne*, București, Editura pentru Literatura Universală, 1969.
75. Fundoianu, B., *Imagini și cărți*, București, Editura Minerva, 1980.
76. Galdi, L., *Introducere în stilistica literară a limbii române*, București, Editura Minerva, 1976.
77. Gană, G., *Melancolia lui Eminescu*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2002.
78. Giurgiu, Felicia, *Motive și structuri poetice*, Timișoara, Editura Facla, 1980.
79. Goci, Aureliu, *Geneza și structura poeziei românești în secolul XX*, București, Editura 100+1 GRAMAR, 2001.
80. Goga, Mircea, *Lexicul și structura stilului în poezia lui Octavian Goga*, București, Editura Minerva, 1989.
81. Grecu, Victor V., *Din lirica populară a fântâniei, în Studii și comunicări de etnologie*, 2000, tom XIV, p. 19-28.
82. *Idem*, *Cercetări de limbă și literatură*, Oradea, Editura Imprimeriei de Vest, 2000.
83. Grigurcu, Gh., *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș*, București, Editura Minerva, 1989.
84. Guțan, Ilie, *Octavian Goga – Argumentul operei*, Partea I, București, Editura Minerva, 1987.
85. Holban, Ioan, *Apa și focul*, în *Ateneu*, an XVIII, nr. 3 (147), septembrie 1981, p. 13.
86. Horodincă, Georgeta, *D. Anghel, portret în evantai*, București, Editura Cartea Românească, 1972.
87. Iliescu, Adriana, *Poezia simbolistă românească*, București, Editura Minerva, 1985.
88. Irimia, D., *Limbajul poetic eminescian*, Iași, Editura Junimea, 1979.
89. Indrieș Alexandra, *Corola de minuni a lumii*, Timișoara, Editura Facla, 1975.
90. *Idem*, *Alternative bacoviene*, București, Editura Minerva, 1984.

91. Indrieș, Elena, *Dimensiuni ale poeziei române moderne*, București, Editura Minerva, 1989.
92. Kernbach, Victor, *Miturile esențiale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
93. Kun, A., N., *Legendele și miturile Greciei antice*, București, Editura Orizonturi, f.a.
94. Lefter, Ion Bogdan, *Bacovia – un model al tranziției*, Pitești, Editura Paralela 45, 2001.
95. Levin, S., *The Semantics of Metaphor*, Baltimore and London, The Johns Hopkins University Press, 1979.
96. Livadă, Melania, *Inițiere în poezia lui Lucian Blaga*, București, Editura Cartea Românească, 1974.
97. Lotman, I. M., *Leții de poetică structurală*, București, 1970.
98. Lovinescu, Eugen, *Istoria literaturii române contemporane*, I, București, Editura Minerva, 1973.
99. Lungu-Clivinschi, Maria, *Eminescu – parnasian? în Studii eminescologice*, X, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2008.
100. Magheru, Paul, *Spațiul stilistic*, Reșița, Editura Modus P. H., 1998.
101. Mancaș, Mihaela, *Limbaajul artistic românesc. Sec. al XIX-lea*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
102. *Idem*, *Limbaajul artistic românesc în secolul XX (1900-1950)*, București, Editura Științifică, 1991.
103. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008.
104. Manu, Emil, *Sinteze folclorice în poezia lui Octavian Goga*, în volumul *Izvoare folclorice și creație originală*, sub îngrijirea științifică a dr. Ovidiu Papadima, București, Editura Academiei RSR, 1970.
105. *Idem*, *Ion Minulescu și conștiința simbolismului românesc*, București, Editura Minerva, 1981.
106. Marcus, Solomon, *Poetica matematică*, București, Editura Academiei RSR, 1970.

107. Mauron, Charles, *De la metaforele obsedante la mitul personal*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
108. Mănucă, Dan, *Metafora în poezie și proză*, în *Ateneu*, VI, 1969, nr. 4, p. 2 – 3.
109. *Idem*, *Propriu și figurat în metaforă*, în *Cronica*, IV, 1969, nr. 21, p. 7.
110. Melian, Al., *Traian Demetrescu*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1983.
111. Micu, Dumitru, *Modernismul românesc, I De la Macedonski la Bacovia*, București, Editura Minerva, 1984.
112. Mihăilescu, C., D., *Perspective eminesciene*, București, Editura Cartea Românească, 1982.
113. Mioc, Simion, *Structuri literare*, Timișoara, Editura Facla, 1981.
114. Molcuț, Zina, *Simbolismul european*, I-II, București, Editura Albatros, 1983.
115. Munteanu, Romul, *Permanențe ale poeziei românești*, București, Editura Casa Editorială Odeon, 1996.
116. Munteanu, Ștefan, *Stil și expresivitate poetică*, București, Editura Științifică, 1970.
117. Negoiteșcu, I., *Poezia lui Eminescu*, București, Editura pentru Literatură, 1968.
118. *Idem*, *Istoria literaturii române*, București, Editura Minerva, 1991.
119. Nicolescu, Vasile, *Despre lirica mării*, prefață la *Din lirica mării. Antologie*, București, Editura pentru Literatură, 1964.
120. Oancea, Ileana, *Semiostilistica*, Timișoara, Editura Excelsior, 1998.
121. *Idem*, *Poezie și semioză*, Timișoara, Editura Marineasa, 1999.
122. Pamfile, Tudor, *Mitologie românească*, București, Editura ALL, 1997.
123. Panaitescu, Val. (coordonator), *Direcții în critica și poetica franceză contemporană*, Iași, Editura Junimea, 1983.
124. Panaitescu, Val. (coordonator), *Terminologie poetică și retorică*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1994.
125. Pană, Sașa, *Sadismul adevărului*, București, Editura Unu, 1936.

126. Pandrea, Petre, *G. Bacovia: Poezii*, în *Adevărul literar și artistic*, XIII, seria a II-a, nr. 69, 29 aprilie 1934, p. 7.
127. Papastate, C. D., *Traian Demetrescu*, București, Editura pentru Literatură, 1967.
128. *Idem*, *Elena Farago*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1975.
129. Papu, Edgar, *Poezia lui Eminescu*, București, Editura Minerva, 1971.
130. Parpală, Emilia, *Metafora simbolică*, în *Limba română*, XLIV, 1995, nr. 9-12, p. 521-528.
131. Petică, Ștefan, *Arta națională*, în *Scrieri*, II, București, Editura Minerva, 1974.
132. Petrescu, Em., Ioana, *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, București, Editura Minerva, 1978.
133. *Idem*, *Eminescu și mutațiile poeziei românești*, București, Editura Viitorul românesc, 1998.
134. Petroveanu, Mihail, *George Bacovia*, București, Editura pentru Literatură, 1969.
135. Pleșu, Andrei, *Pitoresc și melancolie*, București, Editura Univers, 1980.
136. Pop, Ion, *Lucian Blaga – Universul liric*, București, Editura Cartea Românească, 1981.
137. *Idem*, *Avangarda în literatura română*, București, Editura Minerva, 1990.
138. Popa, Mircea, *Postfață*, în Octavian Goga, *Poezii*, București, Editura Minerva, 1979, p. 201 – 220.
139. Râpeanu, Valeriu, *Un poet novator: Ion Minulescu*, Studiu introductiv la Ion Minulescu, *Opere. Poezii*, Galați, Editura Porto-Franco, 1995, p. V – XXV.
140. Richard, Jean-Pierre, *Poezie și profunzime*, București, Editura Univers, 1974.
141. Ricoeur, Paul, *Metafora vie*, București, Editura Univers, 1984.
142. Ruști, Doina, *Postfață la Dicționar de simboluri din opera lui Mircea Eliade*, București, Editura Coresi, 1997.

143. Scarlat, Mircea, *Istoria poeziei românești*, II, București, Editura Minerva, 1984.
144. *Idem*, *Bacovia. Nuanțări*, București, Editura Cartea Românească, 1987.
145. Seche, Luiza, *Lexicul artistic eminescian în lumină statistică*, București, Editura Academiei RSR, 1974.
146. Solomon, Lăcrămioara, *Poetica elementelor în lirica lui Lucian Blaga*, Iași, Editura Institutul European, 2008.
147. Sorohan, Elvira, *Mituri și simboluri în poezia lui Goga*, în *Revista de istorie și teorie literară*, tom 27, nr. 3, București, 1978, p. 429 – 438.
148. Streinu, Vladimir, *Octavian Goga*, în *Luceafărul*, 2 aprilie, 1966.
149. *Idem*, *Pagini de critică literară*, III, București, Editura Minerva, 1974.
150. *Idem*, *Eminescu. Arghezi*, București, Editura Eminescu, 1976.
151. Șora, Mariana, *Cunoaștere poetică și mit în opera lui Lucian Blaga*, București, Editura Minerva, 1970.
152. Șuluțiu, Octav, *Introducere în poezia lui George Coșbuc*, București, Editura Minerva, 1970.
153. Tacciu, Elena, *Trei poeți preeminescieni: Cezar Bolliac, Ioan Catina, Alexandru Sihleanu*, București, Editura Minerva, 1978.
154. *Idem*, *Eminescu. Poezia elementelor*, București, Editura Cartea Românească, 1979.
155. *Idem*, *Romantismul românesc* vol. II, București, Editura Minerva, 1985, vol. III, București, Editura Minerva, 1987.
156. Todoran, E., *Eminescu sau geneza gândirii poetice*, în *Secțiuni literare*, Timișoara, Editura Facla, 1973.
157. Tohăneanu, G. I., *Culoare și simbol*, în *Scrisul bănățean*, nr. 3, 1958.
158. *Idem*, *Studii de stilistică eminesciană*, București, Editura Științifică, 1965.
159. *Idem*, *Expresia artistică eminesciană*, Timișoara, Editura Facla, 1975.
160. *Idem*, *Convergența procedeeelor artistice în poemul eminescian Din valurile vremii... (1966)*, în *Eminescu III. Textul eminescian: analize [interpretat de...]*, București, Editura Eminescu, 1990.

161. Tomașevski, Boris, *Teoria literaturii. Poetica*, București, Editura Univers, 1973.
162. Tomuș, Mircea, *Cincisprezece poeți*, București, Editura pentru Literatură, 1968.
163. Trandafir, C., *Introducere în opera lui Ștefan Petică*, București, Editura Minerva, 1984.
164. Valea, L., *Coșbuc. În căutarea universului liric*, București, Editura Albatros, 1980.
165. Vârgolici, T., *Dimitrie Anghel*, București, Editura Tineretului, 1966.
166. Vianu, T., *Statistica lexicală și o problemă a vocabularului eminescian*, în *Limba română*, an. VIII, 1959, nr. 3, p. 25 – 33.
167. *Idem*, *Despre stil și artă literară*, București, Editura Tineretului, 1965.
168. *Idem*, *Studii de stilistică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968.
169. *Idem*, *Scriitori români*, III, București, Editura Minerva, 1971.
170. *Idem*, *A. Vlahuță*, prefață la A. Vlahuță, *Versuri și proză*, București, Editura Eminescu, 1986.
171. *Idem*, *Prefața autorului la ediția I (1932) la Arta prozatorilor români*, București, Editura Minerva, 1988.
172. *Idem*, *Arta prozatorilor români*, București, Editura Minerva, 1988.
173. Vlăduțescu, Gh., *Filozofia în Grecia antică*, București, Editura Albatros, 1984.
174. *Idem*, *Thales din Milet*, București, Editura Paideia, 2001.
175. Zafiu, Rodica, *Poezia simbolistă românească*, București, Editura Humanitas, 1996.
176. Zamfir, Mihai, *Retorica poeziei romantice românești*, în Paul Cornea (coordonator), *Structuri tematice și retorico-stilistice în romantismul românesc. 1830-1870*, București, Editura Academiei RSR, 1972.
177. Zumthor, Paul, *Încercare de poetică medievală*, București, Editura Univers, 1983.

III. Dicționare

1. Biedermann, Hans, *Dicționar de simboluri, vol. 1, vol. 2*, București, Editura Saeculum I. O., 2002.
2. Chevalier, J., Gheerbrant, A., *Dicționar de simboluri: mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere: vol.1 A-D*, București, Editura Artemis, 1993.
3. *Idem*, *Dicționar de simboluri: mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere: vol. 2 E – O*, București, Editura Artemis, 1995.
4. *Idem*, *Dicționar de simboluri: mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere: vol. 3 P – Z*, București, Editura Artemis, 1995.
5. Chițimia, I. C., Al. Dima (coord.), *Dicționar cronologic. Literatura română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
6. Drăgoi, Gabriela, Faifer, F., Mănuță, D., Teodorescu, Al., Volvovici, L., Zăstroiu, R. (coordonatori), *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei R.S.R., 1979.
7. Dumitru Irimia (coordonator), *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Semne și sensuri poetice. Vol II: Elemente primordiale*, Iași, Editura Universității “Al. I. Cuza”, 2007.
8. Evseev, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Editura AMARCORD, 1994.
9. *Idem*, *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Timișoara, Editura AMARCORD, 1997.
10. Ruști, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.
11. *** *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, sub redacția acad. Tudor Vianu, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968.